

P O S U D E K
oponenta disertační práce

Jméno a příjmení studenta: Lukáš Nosek
Téma disertační práce: *Eklesiologie Antonína Salajky (1901-1975)*
Oponent: Doc. ThDr. Jiří Vogel Th.D.

V Praze 31.5. 2011

Po krátkém úvodu, ve kterém Lukáš Nosek vysvětluje, proč se rozhodl svoji práci napsat a jakým způsobem ji hodlá strukturovat, následuje podrobná biografie Antonína Salajky. Pozitivně hodnotím, že se biografie opírá zejména o archivní prameny, které autor pečlivě zpracoval již ve své licenciátní práci. Trochu mi chybělo, že se u tzv. „bílých míst“ nepokouší o vlastní hypotézy, ve kterých by se např. snažil vysvětlit, proč Salajka změnil svůj postoj vůči komunistickému režimu, či změnil jej vůbec, není jeho literární produkce pouhou snahou s režimem vyjít (25)?; nebo dokládala, zda existoval mezi státními úřady a Salajkou nějaký užší vztah, když byl Salajka pro stát přijatelný jako kandidát na biskupa, ale pro Vatikán nikoli (29-30)?

Úvod následující kapitoly je věnován diferenciaci badatelského díla Antonína Salajky. Nosek rozdělil kapitolu do dvou částí. V první tématicky rozlišuje Salajkovy teologické příspěvky, v druhé se zaměřuje na jeho specificky eklesiologický přínos. V důkladné analýze, která není jen pouhým výčtem Salajkovy eklesiologické bibliografie, ale i dějinným zasazením této disciplíny do kontextu jeho dalšího díla a doby, odkrývá zásadní strukturální shodu všech eklesiologicky zaměřených děl. Někdy mi přišla analýza až příliš konsekventní – např. přesné spočítání všech biblických citací a dalších tradičních pramenů (církevní otcové, koncilní a papežské dokumenty apod.) – je u podobných prací spíše ojedinělý jev.

Důležitá pro pochopení dalšího textu je kapitola 2.5.1, ve které autor popisuje Salajkovo úsilí o harmonické propojení apologetické a dogmatické eklesiologie. V následných šesti oddílech charakterizuje základní témata Salajkovy eklesiologie. Nosek správně jen okrajově zmiňuje běžné předkoncilní eklesiologické motivy dotýkající se např. založení církve a koncentruje svou pozornost na zásadní Salajkova eklesiologická specifika, tj. zejména na jeho rozlišování mezi vnitřní a vnější stránkou církve; na jeho pokus o definici církve, kterým chtěl přispět v období tvorby dokumentů pro II. vatikánský koncil; na jeho zdůrazňování církve jakožto mystického Kristova těla; na jeho rozlišování mezi tělem a duší církve, ve kterém

möhlerovsky identifikuje tělo s Kristem a duši s Duchem svatým, a dokládá jak ekumenický tak i soteriologický dopad jeho myšlenek, když např. v otázce spravedlivých, kteří se nacházejí mimo tělo, tj. vně katolické církve, odkazuje na jejich sounáležitost s duší církve, neboli Duchem svatým.

Ve třetí kapitole Nosek opouští podrobnou systematizaci celku Salajkovy eklesiologie a zaměřuje se na její podstatné prvky. Dovojuje, že Salajka položil eklesiologii do centra svého zájmu v souvislosti se zájmem o východní křesťanství, resp. s hledáním odpovědi na otázku možné jednoty. Ze stejného důvodu klade do centra své eklesiologie téma mystického Kristova těla, které též hraje důležitou roli ve východních eklesiologiích, podrobně rozebírá význam monarchického a hierarchického uspořádání církve a další ekumenická témata. Zároveň ale poukazuje, že Salajka plně setrvává na půdě západní katolické tradice a většinu pramenů čerpá právě odsud. Zajímalo by mě, zda a do jaké míry Nosek porovnával Salajkovu práci s díly „západních autorů“ (152), resp. byly zde nějaké osobnosti, které jeho myšlení zásadním způsobem ovlivnily?

Poslední kapitola je věnována srovnání Salajkova eklesiologického konceptu s významnými soudobými eklesiologickými koncepty a to zejména s ohledem na pravoslavnou a katolickou církev ve světovém i domácím kontextu, ve kterém autor podrobně vymezuje míru vlivu a inspirace z těchto prostředí. V závěru znovu shrnuje hlavní body Salajkovy eklesiologie, specifický přínos jeho myšlenek a svou práci hodnotí jako příspěvek v kontextu badatelského záměru, který mapuje vývoj české katolické teologie 20. století.

Po formální stránce práce svým rozsahem, citačním charakterem i jazykovou úrovní plně splňuje běžné nároky kladené v rovině disertační práce. Je vypracována s pozoruhodnou pečlivostí, která se odráží i v přílohách, ve kterých se Nosek například pokouší o velice podrobnou synopsi a rekonstrukci Salajkovy definice církve, což dodává práci na mimořádné přehlednosti. V práci mi chyběly pouze rejstříky, má-li být práce vydána tiskem, měly by být doplněny. Po stránce gramatické a stylistické nemám žádné vážné výhrady. V práci je poměrně málo překlepů (k příp. opravě na str. 21, 55, 90, 110, 125, 127), doporučuji též nepoužívat výrazy typu „synergická spolupráce“ (144). Práce je napsaná srozumitelným jazykem, je přehledná a dobře se čte.

Disertační práci Lukáše Noska doporučuji k obhajobě.

